

Riku Leiniäinen

TR-808

Mistä se tuli ja minne asti se meni?

Tekijä(t) Otsikko	Riku Leiniäinen TR-808
Sivumäärä Aika	24 sivua + 2 liitettä 15.9.2010
Tutkinto	Musiikkipedagogi AMK
Koulutusohjelma	Musiikin tutkinto
Suuntautumisvaihtoehto	Soitonopettaja, rummut
Ohjaaja(t)	Lehtori Jukka Väisänen Lehtori Tommi Rautiainen
<p>Tämä opinnäytetyö käsittelee Roland TR-808 -rumpukonetta ja sen omaleimaista äänimaailmaa ilmiönä, joka on muuttanut musiikkia nykypäivään asti. Tavoitteena on tutkia rumpukoneiden historiaa, erityisesti TR-808:aa ja syitä miksi se on ollut niin merkittävä keksintö. Opinnäytetyössä annetaan myös käytännön ohjeita rumpukoneiden käytöstä musiikin tekemisessä.</p> <p>Opinnäytetyössä käydään myös läpi tuottajien ja artistien haastatteluita, joiden musiikkiin TR-808 rumpukone on vahvasti vaikuttanut ja annetaan kappale esimerkkejä. Lisäksi keskitytään yksittäisiin kaupunkeihin joissa rumpukonepohjainen musiikki kasvoi ja inspiraation lähteisiin joiden yhteisvaikutuksesta TR-808:n kanssa syntyi luovia tapoja käyttää rumpukonetta ja luoda uutta musiikkia.</p> <p>Pohjaan tekstissäni vahvasti omaan kokemukseen ja tuoreeseen informaatioon, sekä 808 -elokuvaan, joka on yksi merkittävimmistä aiheita käsittelevistä teoksista. Elokuvan yksityiskohtaiset haastattelut antavat hyvän pohjan omalle pohdinnalle.</p>	
Avainsanat	TR-808, rumpukone, elektroninen musiikki

Author(s) Title	Riku Leiniäinen TR-808
Number of Pages Date	24 pages + 2 appendices 5 May 2010
Degree	Bachelor of Music Education
Degree Programme	Program of pop/jazz music
Specialisation option	Drumming educator
Instructor(s)	Jukka Väisänen, M.Mus Tommi Rautiainen, M.Mus
<p>This Bachelor's thesis studies the Roland TR-808 drum machine and its original sound as a phenomenon that has had a wide effect on the sound of modern music as we know it. The goal of the thesis is to explore the history of the drum machine, especially the TR-808 and the reasons behind why it was such a remarkable invention. The Thesis also provides practical information on how to use drum machines in music making</p> <p>The thesis utilizes interviews from producers and artists who have used the TR-808, and also reflects on the technical and artistic ways in which it has affected their music. In addition, the thesis details the cities where drum machine-based music first emerged, and outlines the sources of inspiration which, combined with the TR-808, created new ways to use the drum machine and make new music.</p> <p>I base the text on my own qualitative experiences and the 808 film, which is one of the most remarkable works produced on the topic. The interviews in the movie provides a strong basis for analytic self-reflection.</p>	
Keywords	TR-808, drum machine, electronic music

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Oma kokemus ja rumpaleiden suhde TR-808 äänimaailmaan	2
3	Mikä on rumpukone ja mihin sitä käytetään?	3
3.1	Rumpukone	3
3.2	Vaikutus uusiin suuntauksiin	3
4	Esiasteet	4
4.1	Rumpukoneiden lyhyt historiikki	4
4.2	CR-78, ”pikkuveli”	7
5	TR-808	8
5.1	Valmistus ja markkinat	8
5.2	Ulkoiset ja sisäiset vahvuudet	8
5.3	Äänet	10
5.4	Ohjelmoinnin lyhyt oppimäärä	11
6	Elektronisen soundin maailmanvalloitus	13
6.1	Planet Rock	13
6.2	Eksperimentointi	14
6.3	Hip hop	15
6.4	Miami Bass	17
6.5	Marvin Gaye ja 808	18
6.6	Populaarimusiikki ottaa soundin omakseen	19
6.7	Konemuusikki	20
7	Pohdinta	21
	Lähteet	23
	Liitteet	
	Liite 1. Käytetyt käsitteet	
	Liite 2. IO-808 Rhythm Composer	

1 Johdanto

Tässä opinnäytetyössä tutkin ja pohdin rumpukoneita ilmiönä ja keskityn erityisesti suuren suosion saavuttaneeseen Roland TR-808 rumpukoneeseen ja siihen kuinka laajalti se on vaikuttanut koko musiikkiteollisuuteen. Olen havainnut että hyvin usein aihepiiristä puhuttaessa keskustelu kääntyy juuri tuohon rumpukonemalliin. Aihetta on käsitelty runsaasti, mutta aihekehykset ovat tuntuneet aina suppeilta. Siksi halusinkin tutkia miten ja miksi juuri yksi laite kaikkien joukosta on ottanut niin suuren roolin, että maailman suurimmat tuottajat ja artistit mainitsevat sen vielä nykypäivänä yhdeksi tärkeimmistä yksittäisistä elektronisista musiikkilaitteista.

Olin perehtynyt TR-808:n äänimaailmaan ja sen laaja-alaiseen käyttöön kuunnellessani sitä levyiltä jo varhaisessa iässä, kuitenkin sen enempää tiedostamatta mikä tämä uniikki instrumentti on, joka niin usein kappaleissa esiintyi. Nykyisin 808:n tunnistaa heti, oli se sitten omana yksittäisenä elementtinään tai soidessaan osana suurempaa kokonaisuutta. Kiehtovaa minulle on se, että se on säilyttänyt asemansa jo usean vuosikymmenen ajan, vaikka musiikkitrendit ympärillä ovat muuttuneet jo useampaan kertaan.

Kiinnostukseni rumpukonetta kohtaan syveni, kun suomalainen tuottaja Alex Noyer päätyi tekemään 808 -nimisen elokuvan kyseisestä laitteesta, jossa oli useita aikakautemme suuria artisteja kertomassa suhteestaan ja kiitollisuudestaan TR-808 rumpukonetta kohtaan.

Elokuvaan haastateltiin 57 ihmistä ja hämmästyttävän moni kertoi, että heidän musiikkinsa olisi jotain aivan muuta ilman 808:a. Sannoin, että kyllä sinä olet suurempi kuin joku kone, mutta moni vakuutti ettei ole. (Noyer 2000, YLE)

Opinnäytetyössäni syvennyn TR-808:n historiaan, sen soundiin sekä menestystarinaankin, joka vieläkin jatkaa voittokulkuaan. Aiheet ja ilmiöt liikkuvat aina Japanista Amerikkaan asti, joista etsitään vastauksia siihen miten, miksi ja ketkä laitetta ovat käyttäneet ja kuinka yksi rumpukone on jättänyt niin suuren musiikillisen perinnön, että sille on omistettu kappaleita ja jopa kokonaisia levyjä.

Kiinnostavaa on millaisessa musiikin murrosvaiheessa TR-808 tuli markkinoille. Elektronisten instrumenttien ja koneiden harppausaskeleet olivat valtavia ja erottuakseen joukosta laitteiden tuli olla erittäin hyvin suunniteltuja kovan markkinakilpailun keskellä. Tarkastelen myös yhteiskunnallisia tekijöitä, sekä musiikin kehityssuhteita elektronisten instrumenttien ja musiikkiteollisuuden välillä. Lisäksi esittelen keinoja ja tapoja, kuinka TR-808 rumpukonetta on käytetty joissakin maailman tunnetuimmissa kappaleissa ja nostan esiin tunnettuja tuottajia joiden edesottamukset elektronisen musiikin parissa ovat tehneet jalansijaa juuri tälle rumpukoneelle.

2 Oma kokemus ja rumpaleiden suhde TR-808 äänimaailmaan

Sähköisten instrumenttien suosio on nousussa ja ne ovat löytäneet tiensä myös rumpalien ja perkussionistien työvälineistöön. Nykymusiikissa musiikin elektronisoituminen näkyy monella eri osa-alueella. Siinä missä basisteilla on keikoilla mukana syntikat, ovat sähkörummut löytäneet tiensä jo rumpaleiden vakiokattaukseen.

Sähköisten rumpusoundien toteuttaminen ilman tietokonetta liveinä on hankalaa, onneksi monet yhtiöt ovat kehittäneet avuksi monia eri vaihtoehtoja soundien tuottamiseen lavalla. Yksi yleisimmin käytössä olevista on Rolandin SPD-SX Sampling Pad. Siihen voidaan siirtää tietokoneelta sampleja ja soundeja. Vielä nykypäivänä RT-808:n äänivalikoima on kuitenkin niin merkityksellinen, että se on sisäistetty valmiiksi SPD-SX sämpleriin. Se mikä tuli ennen taustanauhalla, voidaan nyt toteuttaa soittaen pädiä kapuloilla. Ilman taustanauhaa improvisaatiolle jää enemmän tilaa. Vaikka taustanauhaa käytettäisiin, rumpalin vastuualueita voidaan levittää sähkörumpupadilla.

Olen huomannut, että yleisimpiä pyydetyistä tai kappaleeseen sovitetuista soundeista on TR-808:n bassorumpu ja *handclap*. Nämä yhdistettynä akustisten rumpujen äänimaailmaan luovat uniikin yhdistelmän. Erityisesti bassorumpu saa paljon lisävoimaa 808:sta ja handclap tuo virvelirummun sointiin tietynlaista rapeutta. Rumpujen sähköistymisen

vastustajia tietysti löytyy, mutta monelle se on mielenkiintoinen alue, jossa voi tutkia ja lähestyä kappaleita uudesta näkökulmasta.

Ks. Liite 1

3 Mikä on rumpukone ja mihin sitä käytetään?

3.1 Rumpukone

Rumpukoneeksi voidaan luokitella elektronisesti rakennettu kokonaisuus, jonka avulla luodaan rytmejä joko analogisesti tai digitaalisesti. Rumpukoneita tai niiden esiasteita on valmistettu 1960-luvulta alkaen ja niiden käyttö on yleistynyt koko ajan siitä lähtien. Rumpukoneita on käytetty apuvälineenä musiikin itsenäisessä opiskelussa, säveltämisessä ja ovat olleet laajalti käytössä myös livekonserteissa. Hyvin tärkeä rooli niillä on elektronisen musiikin tuotannossa. Ne ovat yleisesti keskittyneet mallentamaan perkusioita ja rumpuja luoden oman uniikin ja sähköisen äänimaailmansa.

3.2 Vaikutus uusiin suuntauksiin

Rumpukoneet ovat vaikuttaneet eri musiikkityylien ja -suuntausten syntyyn merkittävästi, esimerkiksi hip-hop, electro ja trance, sekä ne ovat luoneet ympärilleen kulttuureja sekä edesauttaneet musiikin sähköistymistä kokonaisvaltaisesti. Ne ovat mahdollistaneet muusikoille, tuottajille ja ohjelmoijille vapauksia irtautua perinteisistä instrumenteista ja ovat olleet urauurtavia laitteita musiikillisten genererajojen ylittämässä ja rikkomisessa, aina niiden alkuvaiheesta nykypäivään asti. Vaikka joidenkin rumpukonemallien tuotanto on lopetettu, niiden äänipankit ovat yleensä löydettävissä helposti ja ladattavissa nykyisille tietokoneohjelmille.

Huomattava osa modernista musiikista pohjautuu elektronisille instrumenteille tai niiden tietokonemallennuksille. Rumpukoneita ylistävät useat tuottajat kuin myös

muusikot, vaikka rumpujen koneellistuminen on jakanut mielipiteitä laajalti musiikki-
piireissä kautta aikojen. Nykypäivänä useissa konserteissa voi olla nähtävissä monenlai-
sia samplepadeja ja triggereitä, erityisesti rumpaleilla. Niiden tehtävänä on tuottaa elekt-
ronista ääntä tai sämplättyjä pätkiä, joilla livetilanteissa voidaan luoda esimerkiksi ääni-
kuvaa lähemmäs levyversioita tai tuoda esitykseen mukaan instrumentaatioita, joita
muuten olisi hankala toteuttaa.

Ks. Liite 1

4 Esiasteet

Tämä kappale käsittelee rumpukoneiden historiaa ja Roland valmistajan varhaisia mal-
leja ennen TR-808 rumpukonetta. Osiossa tuodaan esiin myös muutamia aikakautensa
innovaatioita, jotka päättyivät myös TR:808:aan.

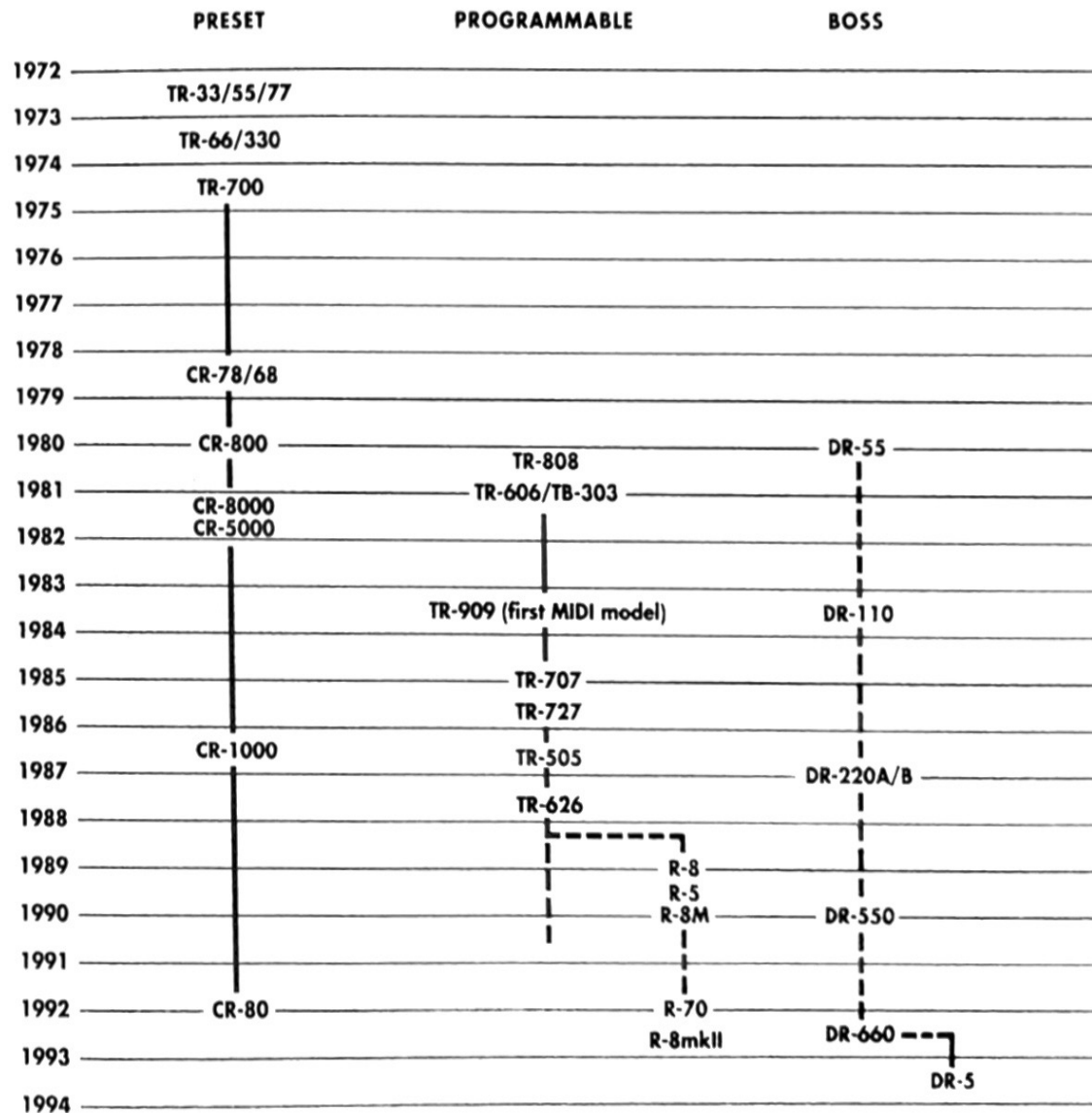
4.1 Rumpukoneiden lyhyt historiikki

Ohjelmoitavat ja tietokonemaiset rumpukoneet, sekä valmistajamerkki Roland ovat
asia, mitä nykypäivänä pidetään itsestäänselvytenä. Näin ei kuitenkaan ollut vielä 60-
luvulla. Vielä silloin Rolandin johtaja Ikutaro Kakehashi johti Ace Electronics nimistä
yritystä, joka valmisti rytmikoneita Hammond-urkuihin. Yksi näistä rytmikoneista oli
Rhythm Ace R-1, Kakehashin ensimmäinen luomus vuodelta 1964. Se oli käsinohjel-
moitava rytmilaite, joka pystyttiin kiinnittämään urkuihin. (Vail 2000, 280.)

Urut olivat suuressa suosiossa kodeissa ja niiden käyttäjät edelläkävijöitä automatisoi-
dun rytmikoneen kanssa soittamisessa. Lähes kaikissa kotikäyttöisissä uruissa oli si-
säänrakennettu rytmisektio. Yksittäin myytävät rytmikoneet eivät olleet kovinkaan me-
nestyviä, niiden potentiaalia ei nähty. Hieman myöhemmin erillisiä rytmikoneita alettiin
käyttämään harjoittelu- ja äänitystarkoituksissa. Kun hyödyllisyys havaittiin, meni vielä
kolmesta viiteen vuoteen, ennen kuin ne olivat levinneet laajalti musiikkimarkkinoille.

Sillä välin Kakehashi oli perustanut uuden musiikkilaitteisiin ja instrumentteihin keskittyvän yrityksen, Rolandin. (Vail 2000, 280.)

Roland aloitti toimintansa huhtikuussa 1972. Sen ensimmäisiä tuotteita olivat rytmikoneet kuten TR-33 ja sen hieman vaikeaselkoisemmat jatkajat TR-55, -66, -77, -330 ja -700. Näitä kaikkia laitteita yhdisti yksi asia. Rytmit ja kompit oli rakennettu laitteisiin sisään, jolloin muokkaus mahdollisuutta ei ollut. Merkittävä askel tässä asiassa tapahtui 70-luvun loppupuolella, kun musiikkilaitteisiin alettiin sovittamaan mikroprosessoreita. Se antoi mahdollisuuden syöttää laitteisiin konekielisiä käskyjä, jonka avulla pystyttiin muokkaamaan esimerkiksi rytmiä tai instrumentaatiota. Ensimmäinen tällainen laite oli Amerikkalaisen Sequential Circuitsin analoginen syntetisaattori Prophet-5. Se nähtiin ensikertaa tammikuussa v.1978 uusien musiikkialan tuotteiden esittelyyn keskittyvässä NAMM Showssa Kaliforniassa. Ikutaro Kakehashi tajusi, että samanlaista teknologiaa voitaisiin käyttää hyödyksi myös rytmikoneissa. Tämän seurauksena syntyi järjestyksessään Rolandin seitsemäs rytmikone, CR-78. (mt. 280-281.)

Kuvio 1. Roland ja Boss -linjastojen kronologinen kaavio (Vail 2000, 283.)

Kronologinen kaavio osoittaa Roland ja Boss valmistuslinjojen kulun. Vaikka CR-78 on ohjelmoitavissa se esiintyy preset -linjan alapuolella, koska rytmit piti valita manuaalisesti eikä niitä pystynyt yhdistämään tehdäkseen kokonaista kappaletta. Tuotteita ei tehty numeraalisessa järjestyksessä; suurempi numeroiset mallinumerot kertoivat yleensä korkeammasta hinnasta. (Vail 2000, 283.) (kuvio 1)

4.2 CR-78, ”pikkuväli”

Tässä kohtaa rytmikone käsite alkoi muotoutua rumpukoneeksi, koska CR-78:n rytmit eivät olleet vain sisäänohjelmoituja, vaan niitä pystyi luomaan myös itse. Se ei kuitenkaan ollut markkinoiden ensimmäinen ohjelmoitavissa oleva rumpukone – ensimmäinen oli PAiA:n Programmable Drum Set, joka ilmestyi vuonna 1975 – mutta CR-78 oli ensimmäinen, jossa tiedettiin olevan mikroprosessori. CR-78 sisälsi kymmenen erilaista perkussiivistä ääntä, joita pystyttiin syöttämään sisään hitaammalla tempolla ja sen jälkeen nopeuttamaan. (Vail 2000, 282.)

Kakeshi oli suunnitellut useita rumpukoneita, mutta nyt ensimmäistä kertaa rytmien aksentointi ja yksittäisten ääniryhmien äänenvoimakkuudensäätäminen rumpukoneella oli mahdollista. Ennen tätä kaikki äänet oli ohjelmoitu syöttämään vain yhtä ja tiettyä äänitasoa, nyt hiljaisemmilla taajuuksilla soivien ohjelmoitujen perkussoiden profiilia pystyttiin nostamaan esiin kokonaisuudesta tämän toiminnon avulla. (mt. 282.)

Lisäksi CR-78 sisälsi harvinaislaatuista lisä. Uudistukseksessa rumpukoneessa oli ”*fade-in*” ja ”*fade-out*” -toiminnon. Erilliset kytkimet mahdollistavat kolme erilaista fade -mahdollisuutta: pitkä, lyhyt ja pois. Jos *fade-in* oli kytkettynä päälle alussa, ohjelmoitujen patternin äänenvoimakkuus alkoi nousta tyhjästä ja voimakkuuden kasvu oli suhteutettuna tempoon. Vastaavasti kun *fade-out* toiminto oli kytkettynä päälle yhdessä stop -toiminnon kanssa, alkoi äänen voimakkuus vähitellen laskea kohti äänettömyyttä.

Laitteen näkyvyyttä markkinoilla nostivat kansainväliset tähdet kuten Phil Collins ja Peter Gabriel, joiden musiikissa sähköiset rumpusoundit ovat usein olleet vierailevana elementtinä. Kuitenkaan CR-78 ei ollut läheskään niin suosittu kuin sen huomattavasti menestyneempi jälkeläinen TR-808. (mt. 282.)

5 TR-808

Kappaleessa avataan TR-808:n historiaa, suunnittelua ja toimivuutta, sekä perehdytään ohjelmoinnin perusteisiin.

5.1 Valmistus ja markkinat

Viralliselta nimeltään Roland TR-808 Rhythm Composer oli valmistajan toinen ohjelmoitava rumpukone. TR tarkoittaa ”transistori rytmiä” (eng. transistor rhythm). Säveltäjien ja muusikoiden keskuudessa se tunnetaan yleisimmin pelkistetyllä nimellä 808 ja suomen kielessä siitä on käytetty kirjoitusasua ”kasinollakasi”. TR-808 rumpukone julkaistiin v.1980 eikä saanut kovinkaan suurta menestystä ilmestyessään. Sitä ehdittiin valmistamaan vain n. 12000 kappaletta ja sen valmistus lopetettiin jo vuonna 1983. Tuotantoon sitä on enää turha haikailla. (Vikman 2015.)

TR-808 oli huomattavasti kilpailevia rumpukoneita halvempi verrattuna tuhansia maksaviin rumpukoneisiin, joiden äänet jäljittelivät enemmän oikeita rumpuja. Tämä sai konkeneimmat tuottajat välttelemään konetta, koska koneellisempi sointi ja edullinen hinta herättivät epäilyksiä laitteen käyttökelpoisuudesta. Niin sen löysivät vähävaraisemmat tuottajat. (Milonoff & Rantala 2016, 72) Myös kokeellisempia tuottajia alkoi kiehtoa joukosta erottuva rumpukone, jota ei voinut verrata mihinkään muuhun saatavilla olevaan laitteeseen.

5.2 Ulkoiset ja sisäiset vahvuudet

Uutta Rolandin TR-808:ssa oli sen graafinen ulkoasu. Se sisälsi polyrytmisen visualisoinnin, jonka avulla hankalempienkin rytmisten kudosten toteuttaminen rumpukoneella olisi mahdollisimman helppoa ja selkeää, myös vähemmän kokeneille tuottajille ja muusikoille. (Vail 2000, 282.) Jokainen valittavissa oleva ääni oli merkitty selkeästi lyhenneiden kera omiin pykäliinsä ja niille kuuluvat yksittäiset säätimet oli sijoitettu pystysuoraan niiden yläpuolelle. Rumpukoneen alalaidassa löytyy painikerivi, jolla syötetään sisään rytmit (kuvio 2).

Uutena ominaisuutena TR-808:ssa oli myös asteittainen ohjelmointi, joka mahdollisti rytmien luomisen reaaliajassa. Vaikka se ei ollut Rolandin uusimpia keksintöjä, kiinnitettiin siihen tällä kertaa suurempaa huomiota. (mt. 282-283.) Laitteen haluttiin selkeästi olevan käyttäjäystävällinen, niin konserteissa kuin sävellystyössä. Laaja temposkaala ja asteittainen ohjelmointi valjasti laitteen myös DJ käyttöön. Soitettavien levyraitojen päälle pystyttiin luomaan uusia koneellisia rytmejä.

Kuvio 2. Roland TR-808 (Brandon Daniel, New York Times, 2017)

Selkeän ulkoasun ja asteittaisen ohjelmoinnin lisäksi, TR-808 sisälsi muitakin mullistavia tekijöitä, kuten äänenvoimakkuuden säätimet jokaiselle äänelle ja useita audio ulostuloja. Rumpukoneen takapaneelista löytyi MIDI-liitännän edeltäjä, viisi neulainen DIN-liitäntä, johon voi kytkeä nykyisen MIDI-kaapelin. MIDI-liitäntä se ei kuitenkaan ole. DIN oli melko yleinen Rolandin tuotteissa vuosina 1981-1982. Sen avulla synkronoitiin laitteita keskenään. Syy samankaltaisuuteen MIDI-liitännän kanssa ei kuitenkaan ole sattumaa. Roland oli samanaikaisesti kehitellyt DCB Bus nimellä kulkevaa liitäntää.

Yhteistyössä Sequential Circuits yhtiön kanssa DCB Bus lopulta muuntui nykyaikaiseksi MIDI-liitännäksi. (mt. 283-284.)

5.3 Äänet

TR-808:n äänimaailma mukailee rumpusettiä ja perkussioita, mutta täysin omintakeisella tavalla. Eri äänivalintamahdollisuuksia on 16: bassorumpu (eng. bass drum, BD), virvelirumpu (eng. snare drum, SD), matala tom-tom (eng. low tom, LT), keski tom-tom (midle tom, MT), korkea tom-tom (hight tom, HT), rimshot (RS), *handclap* (CP), lehmäkello (eng. cowbell, CB) symbaali (eng. cymbal, CY), aukinainen hi-hat (eng. open hi-hat OH), suljettu hi-hat (eng. closed hi-hat, CH), matala conga (eng. low conga, LC), keski conga (eng. midle conga, MC), korkea conga (eng. hight conga, HC), rytmikapulat (eng. clave, CL) ja marakassit (eng. maracas, MA). Siirroksessa CR-78:sta uudempaan laitteeseen haluttiin säilyttää aksentointi mahdollisuus (eng. accent, AC). Kakehashi piti tätä hyvin tärkeänä, todennäköisimmin siitä syystä, että hän koki CR-78:ssa tämän ominaisuuden luovan laitteen käyttäjälle mahdollisuuden musikaalisempaan lähestymistapaan (Vail 2000, 283). (kuvio 2.)

TR-808:sta omalaatuisen teki sen monet uniikit äänet. Bassorumpu oli hyvin matala taajuuksinen, joka on TR-808:n yksi tunnistettavimpia piirteitä. Äänistä löytyy myös rapea virveli, ja täysin omintakeiset tomit, joita voi virittää. Kantilyönnissä on tikittävyyttä ja clavessa hento sointi. Hi-hat on sopivan elektroninen ja avattu sekä suljettu hi-hat pelaavat keskenään hyvin. Congat ovat pehmeät ja niitäkin voi virittää. Ne kuuluvat alun äänenpainoin ja pienen soinnin avulla hyvin läpi kompista. Rytmikapulat ja handclap ovat erottuvia taajuutensa vuoksi. Handclap onkin hyvä lisä jos haluaa antaa backbeatille tukevaa painoarvoa. Symbaalin sihinä on TR-808:n tunnistettavimpia ääniä ja paljolti käytössä. Marakassit kuulostavat pieniltä sähköisiltä ilmanpurkauksilta.

Perkussoiden ja rumpujen äänien imitointi rumpukoneella oli todella hankalaa. Niitä ei pystynyt tekemään yksiyhteen, voitiin vain kaapata niiden soitinten luonne. Syy laitteen omaperäiseen äänimaailmaan löytyy sen sisältä ja valmistusosista. TR-808 rumpukoneen valmistusaikaan 1980-luvun alussa, tietokonemuisti oli todella kallista. Tästä

syystä vielä silloin pieni yritys joutui kehittämään uuden tavan jota kautta ääneet saatiin säilytettyä laitteessa. Roland ratkaisi ongelman luomalla äänet syöttämällä sähköimpulseja elektronisiin piireihin jotka sitten loivat sähköaaltoja. Elektroniikan tuotanto ei ollut vielä kovin kehittynyttä ja 2-3% valmistetuista transistoreista oli viallisia. Vialliset transistorit olivat edullisia jolloin Roland osti ne ja käytti niitä TR-808 rumpukoneen valmistuksessa. Tästä syntyi laitteen omaperäinen äänimaailma. Lopulta teknologia kehittyi ja viallisia transistoreja ei syntynyt enää tuotantolinjoilla, jolloin TR-808 rumpukoneen valmistus lopetettiin, koska sen ääni pohjautui juuri näille transistoreille. Valmistustavan vuoksi jokainen TR-808 onkin hieman uniikki, koska yksikään transistori ei ole samalla tavalla viallinen. Pääsuunnittelija Makoto Muroi antoi kunniaa analogisten äänipiirien suunnittelusta hra. Nakamuralle ja ohjelmistosuunnittelusta hra. Mat-suokalle.

Ks. Liite 1

Ks. Liite 2

5.4 Ohjelmoinnin lyhyt oppimäärä

TR-808:n ohjelmointi ja komennusten syöttämisen on tehty melko vaivattomaksi, eikä lyhyellä ohjeistuksella sen pitäisi olla ensikertalaisellekaan kovin hankalaa. Koska on hyvin suuri todennäköisyys, että ohjelmoitavissa olevan laitteen muistipaikat eivät ole tyhjiä, on syytä opetella aluksi muistipaikan tyhjentäminen, jos halutaan ohjelmoida komppi alusta alkaen.

Laite käynnistetään virtapainikkeesta (eng. power) kontrollipaneelin vasemmasta yläkulmasta. Vasemman yläkulman kuvion ohjelmointi valitsin (eng. pattern write) käännetään kuvion tyhjennys asentoon (eng. pattern clear) Tämän jälkeen alarivistön numeroista painikkeista valitaan muistipaikka. Kun muistipaikka on valittu käännetään laitteen vasemmassa alakulmassa oleva perus variointi kytkin (eng. basic variation) AB-asentoon ja painetaan punaista raidan tyhjennys painallinta (eng. track clear). Tämä tyhjentää valitun muistipaikan. A- ja B-asento tarkoittavat tahteja yksi ja kaksi.

Tästä alkaa kompin ohjelmointi. Alajako (eng. pre scale) valikosta kannattaa valita vaihtoehto kolme, tämä on alussa mutkattomin. Vasemman yläkulman kuvion ohjelmointi valitsin käännetään 1. osa kohtaan (eng. 1st part). Ensimmäisen tai yhden tahdin voi ohjelmoida valitsemalla perus variointi kytkimellä vaihtoehto A, toisen tahdin valitsemalla B:n. Valitsemalla AB:n, voi kirjoittaa kaksi tahtia kerrallaan.

Kun haluttu asetus on valittu, voidaan ohjelmoida komppi sisään instrumentti kerrallaan. Painetaan aloitus nappia (eng. start) ja valitaan vasemman yläkulman soitinvalikosta (eng. instrument-select) haluttu soitin jonka jälkeen alarivin painikkeilla voidaan toteuttaa haluttu rytmi. Alhaalla oleva kuudestatoista painikkeesta koostuvan rivin jokainen painike merkitsee yhtä kuudestoistaosanuottia, eli rytmin ohjelmoinnin perusteena voidaan pitää myös rumpunotaatiota. (Kuvio 3.) Kun laite on toistotilassa, kyseisen rivistön valot vilkkuvat yksi kerrallaan vasemmalta oikealle temposäätimestä valitulla nopeudella ja laite toistaa ohjelmoidun rytmin. (Roland TR-808 Operation manual, 1980, 1-22)

•Rhythm score 1

•Program score 1

Step No	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
BD	•						•				•					•
SD					•								•	•		
CP					•								•			
OH																•
CH	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
AC	•				•						•	•				•

Kuvio 3. Kompin ohjelmointi esimerkki. (Roland TR-808 Operation Manual 1980, 13)

Näillä ohjeilla yksinkertaisen kompin ohjelmointi pitäisi onnistua. Ohjelmointia voi kokeilla ilman että omaa itse laitteen. Ohjelmisto suunnittelija Vincent Riemer on tehnyt rumpukoneesta nettiselainversion IO-808:n. Se toimii samalla periaatteella kuin TR-808.

6 Elektronisen soundin maailmanvalloitus

Tietävästi ensimmäisen kerran TR-808:a käytettiin levyllä japanilaisen Yellow Magic Orchestran toimesta, heidän äänittäessä versiota Ryuichi Sakamoton kappaleesta 1000-knives. (Milonoff & Rantala 2016.) Tässä osiossa tarkastellaan, kuinka 808:n äänimaailma muutti entisiä ja synnytti uusia musiikkigenrejä.

6.1 Planet Rock

Ennen TR-808:n markkinoille ilmestymistä Yhdysvalloissa New Yorkissa musiikin taidattamat katujuhlat ja festivaalit olivat yleisiä näkyjä ja ne olivat oivallisia paikkoja DJ:le (eng. disc jockey) kokeilla ja kehittää taitettaan. Tapana oli soittaa yksittäisiä komppeja kuuluisien kappaleiden keskellä. Tämän tyylin pähahmoja oli Afrika Bambaataa. Hän yhdisteli funk ja soul -musiikkia elektronisempaan soundiin. Vuonna 1982 Bambaataa julkaisi singlen *Planet Rock* (Tommy Boy records), jossa samplattiin useampia aikakautensa kappaleita, mutta elektronisempi soundi tuli sakasalaisyhtye Kraftwerkin Trans-Europe Express kappaleelta ja Rolandin TR-808 rumpukoneesta. (Afrika Bambaataa 2015, haastattelu) Mukana olivat tuottajat Tom Silverman, Arthur Baker, Jan D. Burnet ja John Robie. Studioon saapui myös Bambaataan MC-ryhmä (eng. master of ceremonies) Soulsonic Force. (808 -elokuva, 2015.)

Haastattelussa vuonna 1999 Bambaataa kertoi tiedostaneensa Kraftwerkin vaikutuksen hänen musiikkiinsa, mutta uskoo että historia yli-painotti sitä ja nostaa esiin haastattelussa elektronisista artisteista Gary Numanin ja japanilaisen Yellow Magic Orchestran ja nimeää tärkeimmiksi musiikillisiksi vaikuttajikseen James Brownin, Sly & The Family Stonen sekä George Clintonin Parliament-Funkadelicin. (Reighley 1999, 77.)

Koko työryhmä oli ällistyneitä 808 äänimaailmasta ja se oli monille ensimmäinen kerta, kun he käyttivät tai edes näkivät kyseistä laitetta. Eritoten bassorummun voimakas jytkö oli ennenkuulumatonta ja sitä ihannoitiin. Kappale oli myös totuttua nopeampi, 129bpm (eng. beats per minute). Siitä tuli nopeasti hitti ja se levisi äkkiä.

Funk poljentoisempi elektroninen soundi ihmetytti ja ihastutti muusikkoja ja musiikintekijöitä laajalti. Pian sana rumpukoneesta, jonka ala-äännet soivat muhkeasti, kiri ympäri maailman. (808 -elokuva, 2015.) ”Planet Rock oli ehdottomasti eräänlainen heureka-hetki minulle.” (Pharrel Williams 2015, haastattelu). Planet Rockin menestyksen myötä 808:n soundi levisi klubeille ja levyille, etenkin New Yorkissa. 808:n käyttö oli miltei pakollista, jos halusi levyn menestyvän.

6.2 Eksperimentointi

Planet Rockin jälkeen ilmestyi hittejä toisensa perään, joiden rytmistä vastasi 808 rumpukone. Tuottajat alkoivat tutkia mahdollisuuksia valtaisan suosion saaneen laitteen ympärillä. Bassorummun jytkeeseen luotettiin vahvasti ja se veti yökerhoihin ihmisiä tanssimaan. Kokeiluhaluiset tuottajat alkoivat viemään 808:n soundia moneen suuntaan. Vuonna 1983 julkaistu Planet Patrolin kappale Play At Your Own Risk oli jätti menestys. Sielukas laulu pumppaavan kompin päällä loi oman musiikillisen alakulttuurinsa. Man Parrishin kappale Hip Hop Be Bop oli taas puolestaan ensimmäisiä huomattavasti kokeellisempia sävellyksiä. Siinä ei ollut paljoa lyriikkaa ja kappale oli tiivistetty lähes tunnin mittaisista erillisistä äänityksistä. (808 -elokuva 2015).

Erityisesti kaiku oli vaikuttava lisä rumpukoneen ääneen. R’n’B -musiikki otti kaikuisat rummut nopeasti omakseen ja kuljetti musiikkia dancen suuntaan. Vuonna 1983 Mark Liggett ja Chris Barbosa tuotti Shannonin R’n’B henkisen kappaleen Let The Music Play, siinä yhdistyi funk ja latin rytmit vahvoihin bassorummun iskuin ja backbeat virvelirumpuun samalla, tiheä kuudestoistaosa vaikutelma kulki neljäsapoljennon päällä. (Chris Barbosa 2015, haastattelu) Kappale rakensi viitekehyksiä dance -musiikille. Shannonin kappaleessa voi kuulla funk sekä latin vaikutteita. Tämä oli yksi isoimmista 80-luvun musiikillisista suuntauksista johon TR-808 vaikutti. (Hogan 2014). Shannon oli kappaleestaan ehdolla parhaaksi R&B naisesiintyjäksi vuonna 1984. (Grammy Awards 2017.) Rumpukoneen mahdollisuudet koettiin rajattomiksi ja TR-808 määritteli jo oman aikakautensa alkutaipaleella monet tyylisuunnat kohti tulevaisuutta.

Blur yhtyeen keulahahmo, Gorillazistakin tunnettu Damon Albarn kuvailee, että TR-808 loi äänellisesti täysin uuden tilan musiikkiin. Hänen mukaansa se määrittä virvelin ja bassorummun suhteen täysin uusiksi. Myös latin-tyyppiset perkussiot ja rytmit, joita kappaleisiin alkoi ilmestyä, olivat monille uusia tuttavuuksia. (Damon Albarn 2015, haastattelu).

Myös rytmistä kokeilua esiintyi. Tästä hieno esimerkki on vuonna 1984 julkaistu Strafen kappale Get it on. Sen kompleksinen 808:salla tehty rumpuraita hyödyntää laitteen ominaisuuksia kekseliäästi. Pumpaava rytmi keinuu vahvan synkopoinnin avustuksella ja tasaisilla neljäsosilla avautuva hi-hat linja kuljettaa komppia eteenpäin. Komppi on hyvin lähellä moderneja hip hop rumpalien soittamia komppeja. Tässä esimerkissä ilmenee hyvin laitteen omaperäinen rytmitaju.

6.3 Hip hop

Planet Rockin sysäyksestä hip hop jatkoi kasvuaan New Yorkissa. Tuohon aikaan tuottaja Rick Rubin oli hyvin kiinnostunut kasvavasta musiikkityylistä ja kävi usein klubeilla hip hop -illoissa, koska siellä soiva hip hop oli erilaista, kuin se mitä radiosta soi. Rubin halusi tehdä äänitteen, jossa klubeilla soivan hip hopin soundi pääsisi oikeuksiinsa. Lopulta Rubinin tutustuttua rap-artisti Special K:n (Kevin Keaton) kanssa hän päätyi tekemään äänitteen vuonna 1984 Keatonin veljen T La Rockin (Clarence Keaton) ja Jazzy J:n (John Byas) kanssa jonka nimeksi tuli It's Yours. TR-808 valikoitui kappaleen rumpukoneeksi, koska se oli ainut rumpukone joka tuotantohetkellä oli käytettävissä. (808 -elokuva 2015.)

Kappale määrittä hip hopin äänimaisemaa tuleviksi vuosiksi. Sen kuudestatoista raidasta kuusi oli omistettu pelkästään kappaleen bassorummulle. ”Muistan istuneeni siellä ja ihmetelleeni tuleeko kaikki tämä ääni tuosta laitteesta.” (Keaton C 2015, haastattelu). Basso oli niin voimakas, että perinteiset äänentoistolaitteetkaan eivät välttämättä kestäneet sitä. ”Tämä tyyppi tuli luokseni keikan jälkeen ja luulin että meillä on joku riita, ilmeni että kappaleeni oli räjäyttänyt hänen kaiuttimensa.” (mt. 2015) Tuontantotiimi The Bomb Squadista tunnetuksi tullut Hank Shocklee oli hämmästynyt, koska kappaleen

tuotanto oli hyvin lähellä demoja mitä hän teki Public Enemy nimiselle hip hop -ryhmälle. ”Minulle se oli virallinen hip hopin -tyyli.” (Shocklee 2015, haastattelu). Kaikkea oli hidastettu hieman. Tämän seurauksena lyriikat olivat helpommin kuultavissa ja niiden rytminen liike sai enemmän ilmaa.

Kappaleen ilmestymisen jälkeen TR-808:n muhkeasta bassorummusta tuli avaintekijä hip hopin soundissa ja sen käyttöaste on ollut valtaisa. Rick Rubin määritteli kappaleiden basson uudelleen TR-808:n avulla. Hän teki lukuisia levytyksiä, joissa tuhti alataajuus voittoinen rytmi teki kunniaa rumpukoneelle.

Yhtye nimeltä Beastie Boys teki kappaletta yhdessä Run-D.M.C -yhtyeen kanssa. Studiolla jossa he tapasivat oli TR-808 rumpukone. Beastie Boysin nyt jo edesmennyt jäsen Adam Yauch sai idean äänittää kappaleen kompin väärinpäin TR-808:lla. Hän oli lue-
nut ja kuullut Jimi Hendrixin äänittävän sooloja ja kääntävän niitä väärinpäin. He ohjelmoivat kompin takaperin rumpukoneeseen ja käänsivät sen äänityksen jälkeen ympäri. Takaperin soiva komppi antoi täysin uudenlaisen lähestymistavan TR-808 käyttöön. Syntyi vuonna 1986 julkaistu kappale nimeltä Paul Revere. Kappale on hyvä esimerkki siitä, kuinka moniulotteisesta laitteesta oli kyse. Jimi Hendrixin idea, jolla ei ollut alun perin mitään tekemistä TR-808 rumpukoneen kanssa, oli toteutettavissa luoden täysin uudenlaisen rytmisen pohjan. (808 -elokuva 2015.)

TR-808 soundia ajoi omilla hiteillään myös LL Cool J. Aivan kuin tuottajien välillä olisi ollu kilpailu käynnissä, kuka saa eniten ääntä irti laitteesta. Hip Hop legenda Dr. Dre kerrottiin opettaneen Rick Rubinille kuinka TR-808:n bassorummusta voisi saada vielä enemmän. Koko ajan haluttiin lisää. Rajut rummut alkoivat löytyä kaikilta hip hop -julkaisuilta ja kaikki samplasivat toisiaan ristiin aina lisäten päälle kuitenkin vielä lisää TR:808:aa. Esimerkkinä Public Enemyn Yo! Bum Rush The Show kappale, jonka rumpuraita oli jopa väkivaltaisen kuuloinen. Tiukakasti riimitellyt lyriikat ja kova peltiseltä roskalaatikolta kuulostava virvelirumpu takoi tumman ja tiukan bassorummun jytkeen päälle. (mt. 2015)

6.4 Miami Bass

Planet Rockin vaikutus ylsi myös New Yorkista etelään Miamiin. Siellä tuottajat eivät olleet vielä ottaneet TR-808 rumpukonetta niin suuresti huomioon. Masteroijien mielestä levyille ei voinut laittaa niin paljoa bassoa. Tuottajat olivat erimieltä. Miami Bass oli syntymässä. Tyylin edelläkävijä oli DJ MR. MIX. Hän otti kappaleisiinsa tempon Planet Rock äänitykseltä ja etsi suosittuja kappaleita, jotka sopivat yhteen toistensa kanssa ja ohjelmoi niiden keskelle TR-808 liveinä. Parhaimmillaan hän hallitsi liveinä kahta levylautasta, joista molemmista tuli eri kappale ja pöydän vierellä hän ohjelmoi niiden sekaan TR-808 rumpukonetta. (808 -elokuva 2015.) Rumpukone antoi tilan skrääkselle (engl. scratching), jonka ideana oli pyörittää levyjä kädellä, jolloin neulaa vasten hankaava levy päästi raapivaa ääntä. Tämän kaiken yhdistelmä oli Miami Bassin syvin olemus, soundi joka nopeasti vakiinnutti asemansa ja josta Miamilaiset olivat erityisen ylpeitä. He kokivat soundin kertovan heidän kaupungistaan. Miamin valloitus lähti räjähtäen liikkeelle.

Suursuosion saaneen tuottaja Pretty Tonyn vuonna 1989 tekemä kappale Fix It In The Mix oli yksi Miami Bassin suurimpia hittejä. Kappaleen rento ja robottimainen tyyli oli tuoreen kuuloista ja hyvin erilaista verrattuna New Yorkin soundiin. Se myi platinaa, kuten myös seuraavat neljä Pretty Tonyn kappaletta. Miami Bassin soundissa oli jotain mikä kiehtoi ihmisiä ympäri maailmaa. (mt. 2015)

Tuotannollisemman Miami Bassin lyriikkaan kuului vahvasti Miamilaisista ilmiöistä puhuminen. TR-808:n jytke sai ja matalien bassotaajuuksien ihannoitiin sai ihmiset rakentamaan autoihinsa isompia kaiutinjärjestelmiä. Se oli inspiraationa Lady Tigran ja Bunny D:n muodostaman L'Trimm -yhtyeen kappaleelle Cars That Go Boom. Siitä tuli yksi Miami Bass -tyylin tunnetuimpia kappaleita. (mt. 2015.) Läheiset aiheet keräsivät paljon kuuntelijoita ja kappaletta soitettiin kaduilla lujaa autojen takakonttien isoista kaiutinjärjestelmistä.

Miamissa keksittiin TR-808 myös uusia käyttötapoja. Dynamix II:n kappaleella Give DJ a Break, rumpukoneen bassorumpua käytettiin bassolinjan rakentamiseen. Sen mahdollisti TR-808:n yhdistäminen E-mu SP-12 -sampletietokoneeseen Ajatuksen takana

oli ohjelmoija Eric Griffin. Se oli ensimmäisiä kertoja kun TR-808:n bassorumpua käytettiin melodisesti. (Sariq, R. 2007, 26.)

Ks. Liite 1

6.5 Marvin Gaye ja 808

TR-808 ei ollut vain rytmikone hip hopille ja klubimusiikille. Sen suosio ylsi popmusiikkiin asti ja sillä tehtiin joitakin maailman tunnetuimpia kappaleita. Rumpukone oli valtavirtaa. Laaja skaala monenlaisia kokeiluja ja usean tuottajan nerokkaat ideat olivat tehneet laitteesta studioiden perustyökalun. Myös artistit itse alkoivat tuottaa kompeja TR-808:lla, kuten esimerkiksi Marvin Gaye.

Näihin aikoihin Marvin Gayen ja hänen edustamansa Motown Records -levy-yhtiön välit olivat katkenneet ja Marvin oli siirtynyt riisutumpaan musiikilliseen tyyliin. Brysselissä asuva studioteknikko Mike Butcher sai puhelun Marvin Gayen managerilta, jonka seurauksena Marvin päätyi Butcherin studiolle äänittämään. (808 -elokuva 2015.)

Marvin päätyi käyttämään TR-808:aa ja Rolandin Jupiter 8 syntikkaa tehdäkseen kappaleensa itse, eikä tahtonut studiolle liikaa ihmisiä paikalle, jotta voisi keskittyä kappaleisiin paremmin. Marvin tuli studiolle valmiiksi ohjelmoidun TR-808:n kanssa. Hänellä oli tarkat tempot kirjoitettuna ylös, eikä hänen laitteisiinsa saanut koskea. Marvin oli ohjelmoinut TR-808:saansa kappaleensa Sexual Healing rumpukompin. (Butcher 2015, haastattelu.) (Ks. Kuvio 4)

	Var. A																Var. B															
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32
BD (Bass Drum)	X							X	X		X	X			X	X								X							X	
SD (Snare Drum)											X	X											X	X		X	X		X			
CH (Closed Hat)	X		X	X	X		X	X		X	X		X	X	X		X		X		X		X	X	X		X		X	X		
OH (Open Hat)							X										X				X				X			X				
CP (Hand Clap)					X															X												
CL (Claves)	X			X			X									X		X			X			X		X		X				
HT (High Tom)			X															X														
MT (Mid Tom)																						X										
LT (Low Tom)																												X		X		
AC (Accent)	X											X																				

Kuvio 4. Marvin Gayen kappaleen Sexual Healing kompin ohjelmointikartta TR-808 rumpukoneelle.
(kuva: SynthManiaDotCom)

Tuottajat kautta linjan olivat ihmeissään mistä Marvin Gaye oli keksinyt käyttää TR-808 rumpukonetta ja kuka sen oli ohjelmoinut. Kappale oli jättimenestys ja kipusi soitto listojen kärkeen. Tämän seurauksena Marvin Gaye sai uransa ensimmäisen Grammyn parhaasta instrumentaalisesta R&B esityksestä. (Grammy Awards 2017.)

6.6 Populaarimusiikki ottaa soundin omakseen

Myös Phil Collins intoutui käyttämään tuoretta soundia levyillään ja etenkin suosituissa Another Day In Paradise -kappaleessa. ”Minä käytän rumpukoneita työkaluina ja minulle se avasi uuden maailman musiikin kirjoittamiseen.” (Phil Collins 2015, haastattelu).

Collins koki rumpukoneiden luovan oman atmosfäärinsä ja antavan tilaa hänen kappaleisiinsa, kun hän niitä käytti. ”Siinä missä rumpalit saattoivat kyllästyä soittamaan staattista komppia ja ryhtyä soittamaan enemmän, rumpukone vain jatkoi tasaisesti.” (mt. 2015).

Collins käytti laitteen conga -äänistä sanaa stimuloiva. Se onkin hyvin kuvaava. Hän oli vaikuttunut siitä, kuinka seesteisen kuuloiseksi ne pystyttiin ohjelmoimaan. Niihin voitiin lisätä kaikua ja tuoda niihin täysin omanlaisensa tuotantosoundi. Collins tykkäsi

yhdistellä TR-808:n ääniä oikeiden rumpujen kanssa. (mt. 2015.) Näin Collins aikaan sai mahtavia rytmisiä kudoksia. Collinsin rauhallinen tyyli toi esiin rumpukoneen herkkyyden ja balladimaisuuden.

Tuotantotiimikaksikko Jimmy Jam ja Terry Lewis halusi myös tehdä TR-808:sta osan heidän soundiaan tuottaessaan legendaarista S.O.S Bandia. He kokivat sen kutsuvan tekemään jotain aivan täysin uutta ja alleviivaavaa. TR-808 indentifioi vahvasti S.O.S. Bandin äänimaisemaa ja heidän kokeillessa muita rumpukoneita se ei vain tuntunut samalta. Hyvä esimerkkinä TR-808:n soundista S.O.S. Bandin käytössä on kappale Just Be Good To Me. (808 -elokuva 2015.)

6.7 Konemusiikki

Konemusiikki kehittyi sykäyksin laajalla alueella, niin Yhdysvalloissa kuin Euroopassakin. Se ammensi kaikki sen ala-lajit ammensivat toisistaan ja kehitys oli nopeaa.

Tämä oli mielenkiintoista aikaa klubeille ja musiikinkuluttajille. DJ-tekniikka kehittyi ja kappaleita tuotettiin runsaasti.

1980-luvun puolivälissä Chigagossa ensimmäiset house -musiikin tuottajat synnyttivät uusia tuulia musiikkimaailmaan. Yksi edistyneimmistä teoksista oli Jesse Saundersin vuonna 1984 julkaistu On and On. (Rolling Stone 2014.) ”House ja tekno -musiikissa on kysy yhden tahdin looppaamisesta joka toistaa ja toistaa itseään loputtomasti tehden variaatioita.” (Jori Hulkkonen 2015, haastattelu). Acid House saapui Intiasta asti, kun Bollywood -sessiomusiikko Charanjit Singh teki levyn Ten Ragas to a Disco Beat jossa hän käytti paljon neljäsosa poljentoista TR-808 bassorumpua. (808 -elokuva 2015) Levy oli vuosia edellä aikaansa verratuna elektrtonisen musiikin kehitykseen muualla, sen ilmestyessä 1982. (mt. 2015.)

Detroitissa techno oli heräämässä henkiin. Yksi ensimmäisistä tekno-kappaleista oli Juan Atkinsin ja Richard Davisin perustaman Cyberton -yhtyeen vuonna 1983 ilmestynyt Clear. Kun taas Acid Housen suosio kasvoi räjähdysmäisesti Isossa-Britanniassa ja Englannissa. Rolandin TR-808 rumpukoneen merkitys konemusiikille oli niin mittavaa,

että Manchesterilainen yhtye 808 State nimesi itsensä koneen mukaan. (mt. 2015) Vaikutteet liikkuvat mantereelta toiselle, tarjoten inspiraatiota ja ideoita molempiin suuntiin.

7 Pohdinta

Laite jota on tehty vain kolme vuotta, on vaikuttanut musiikkiimme jo lähes neljä vuosikymmentä. Työni tavoitteena oli selvittää millä tavoin. Vaikka tuotantoa ei ollut ääni jatkoi kulkuaan. Sen synnyttämät genret ja tyyli ovat olleet vahva kivijalka modernille musiikille. Vaikka nykyinen elektronisen -musiikin tuotanto tapahtuukin tietokoneella Roland TR-808 rumpukoneen äänipankit ovat kovassa käytössä ja kuuluvat monen tuottajan perus äänivalikoimaan. Sähköiset soundit ovat iso osa musiikkituotantoa ja se antaa vaihtoehdon tavallisemmille akustisille äänimaisemille. Tämän tyyppinen kehitys inspiroi ja antaa jalansijaa uusien tyylien syntyyn.

Monet kokevat kiitollisuutta TR-808:lle, koska se on ollut merkittävä osa useiden artistien ääntä ja sen rajattomat käyttömahdollisuudet ovat avanneet ovia uuden luomiseen. Olen huomannut aiheesta puhuttaessa, että laite tunnustetaan vielä nykypäivänäkin ja sen soundia kunnioitetaan. Sen perimä kantaa varmasti vielä hedelmää monille tuottajille ja artisteille tulevaisuudessakin.

Suurien artistien ja tuottajien merkitys musiikille, laitteen kysynnälle ja Rolandille on ollut merkittävä. Rumpukoneen soundille ja analogisille laitteille on studioissa kysyntää vielä musiikissamme nykyisinkin. Kuten yleistä, trendit kiertävät ja siksi vanhat analogiset äänimaailmatkin löydetään aina uudestaan ja uudestaan. Rolandin TR-808 on pitänyt omaa äänimaailmaansa yllä jo vuosikymmeniä ja se ei varmasti unhoitu, vaan tullaan löytämään yhä uudelleen, R&B:n ja hip hop -musiikin ollessa valtavirtaa. Juuri ne tyyli ja suuntauksukset ovat nostaneet päätään joiden soundista iso osa on TR-808:lla tuotettua. (Siltanen 2018, Soundi) Nykypäivän suurista artisteista voidaan nimetä Kanye West, joka omisti TR-808:lle kokonaisen levyn, 808's and Heartbreak. Hänelle oli tärkeää, että levyn jokaisella raidalla oli käytössä kyseinen rumpukone. (Anderson 2008.)

Roland TR-808 Rhythm Composer ei ole vain rumpukone jota ohjelmoidaan, se on oma instrumenttinsa. Uskon että opettelemalla, kokeilemalla ja treenaamalla sen hallitsemisessa voi kehittyä aivan samalla tavalla kuin muidenkin instrumenttien kanssa. Luulen myös että sen soundi tulee vielä mahdollistamaan monenlaisia asioita tulevaisuudessa ja sille löytyy varmasti vielä monia uusia käyttötapoja.

Rumpukoneet ja rumpalit kanssa elävät ja ammentavat toisistaan. Eritoten tässä voi olla yksi tulevaisuuden suuntauksista. Jo nykypäivänä akustisia rumpuja vahvistetaan elektrinosilla rumpusoundeilla triggeröimällä niitä ja monen rumpalin setistä löytyy sähkörumpupadi. Hyödyntämällä uusia menetelmiä voidaan synnyttää ja luoda jotain ennen kuulumatonta. Näin syntyi myös Roland TR-808 Rhythm Composer.

Ks. Liite 1

Lähteet

Kirjalliset lähteet

Andreson, J. 2008. Slaves to the rhythm, CBC. <http://www.cbc.ca/news/entertainment/slaves-to-the-rhythm-1.771508>

Grammy Awards 2015, Gaye M. <https://www.grammy.com/grammys/artists/marvin-gaye>

Grammy Awards 2017, Shannon. <https://www.grammy.com/grammys/artists/shannon>

Hogan 2014. Artist Biography, All Music. <https://www.allmusic.com/artist/shannon-mn0000163977/biography>

Milonoff & Rantala 2016. Mad Music, Seikkailijan matka musiikkiin, WSOY / Johnny Kinga.

Pareles, J. 2017. Ikutaro Kakehashi, Engineer Behind Revolutionary, Dies at 87 New York Times. <https://www.nytimes.com/2017/04/03/arts/music/ikutaro-kakeshashi-roland-808-drum-machine-dead.html>

Sariq, R. 2007. Third Coast, Outkast, Timbaland And How Hip-Hop Became A Southern Thing, Da Capo Press.

Reighley 1999. Father Africa Bambaataa, CMJ New Music Monthly. https://books.google.fi/books?id=bCoEAAAAMBAJ&pg=PA72&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false

Roland TR-808 Operation Manual 1980. <http://www.synthdiy.com/files/2013/RolandTR808-OperationManual.pdf>

Rolling Stone 2014. 20 Best Chicago House Records.

<https://www.rollingstone.com/music/pictures/20-best-chicago-house-records-20140402/jesse-saunders-on-and-on-aa984-324749>

Siltanen, V. 2018, Puheet rockin kuolemasta eivät täysin tuulesta temmattuja – Hip hop ja r&b jyräävät tuoreessa kuluttajatutkimuksessa, Soundi. <https://www.soundi.fi/uutiset/puheet-rockin-kuolemasta-eivat-taysin-tuulesta-temmattuja-hip-hop-ja-rb-jyraavat-tuoreessa-kuluttajatutkimuksessa/>

Vail, M. 2000. Vintage synthesizers, Miller Freeman Books, San Francisco CAL.

Vikman, S. 2015. 808 – rumpukone, joka muutti musiikin, Yle uutiset.

<https://yle.fi/uutiset/3-8319721>

Audiovisuaaliset lähteet

808 -elokuva 2015. Ohjaaja Alexander Dunn. Tuottaja Alex Noyer. Haastattelupoiminat: Afrika Bambaataa (Kevin Donovan), Phil Collins, Damon Albarn, Chris Barbosa, Mike Butcher, Jori Hulkkonen, Pharrel Williams. (Ostettavissa iTunesista, esitetty Rakkautta & Anarkiaa -festivaaleilla.)

<http://808themovie.com>

Liite 1: Käytetyt käsitteet

Backbeat: Voimakas isku tahdin osille 2 ja 4.

Handclap: Taputus ääni jota käytetään musiikissa.

Sample: Alkuperäisestä yhteydestään irroitettu ääniraita, käytetään muusillisessa takoituksessa

Skräytsäys (eng. scratching): Tapa jolla DJ:t pyörittävät levyjä kädellä, jolloin neulaa vasten hankaava levy aiheutti raapivaa ääntä.

Transistori: Kolmeliitosinen puolijohdekomponentti, joka voi toimia kytkimenä, vahvistimena tai muistin elementtinä.

Triggeri: Laite jonka tehtävänä on laukaista valittu toimenpide ulkoiseen ääniohjaimen.

Liite 2: IO-808 Rhythm Composer

Roland TR-808 Rhythm Composer rumpukoneeseen pohjautuva selainversio jonka on kehittänyt Vincent Riemer.

<https://io808.com>

